

Rapport Uitvoering Participatiebeleid

Iedereen in beeld?

Rekenkamercommissie Bergeijk

A.E.T. (Ton) Kuiper - voorzitter

I. (Yfke) Froentjes - raadslid

H.C.J.H. (Henk) Sengers - raadslid

Datum

1 juli 2019 (concept)

3 september 2019 (definitief)

Colofon

De Rekenkamercommissie Bergeijk heeft een onafhankelijke positie binnen de gemeente. Ons doel is de gemeenteraad een extra handvat te bieden bij zijn controlerende, kaderstellende en beleidsinhoudelijke taak door middel van het doen van onderzoek. Daarbij willen we antwoord krijgen op vragen zoals:

- Zijn de doelen van het gemeentelijk beleid bereikt?
- Zijn de voorbereiding en de uitvoering van het beleid efficiënt verlopen?
- Welke aanbevelingen zijn nodig om de doeltreffendheid te vergroten?
- Is er sprake van rechtmatig handelen?

De rekenkamercommissie achtte dit een geschikt moment om onderzoek te doen naar het gemeentelijk participatiebeleid. Enerzijds markeert dit de afloop van de beleidsperiode uit de Visie Participatiewet 2015-2018, anderzijds maakt de gemeente met de vorming van het nieuwe Participatiebedrijf Kempenplus nu een begin met het vervolg daarop.

De rekenkamercommissie spreekt hierbij zijn erkentelijkheid uit voor de royale verstrekking van documenten en snelle beantwoording van opkomende vragen door Marjon Jacobs (Beleidsadviseur Sociaal Domein). We hebben meerdere gesprekken met haar gevoerd, terwijl ze ons bovendien heeft geholpen door de technische hoofdstukken van dit rapport te screenen op mogelijke fouten.

Ton Kuiper, Yfke Froentjes en Henk Sengers.

Inhoudsopgave

	pagina
1. Inleiding	3
2. Ontwikkelingen 2015-2019	5
3. Kwantitatief: de omvang van de doelgroep	8
4. Kwalitatief: de benadering van de doelgroep	12
5. Wat vindt men ervan?	18
6. Conclusies	20
7. Aanbevelingen	23
8. Bestuurlijke reactie	25
Bijlagen	
1. Bronnen	28
2. Gesproken met	29

1. Inleiding

Medio 2018 heeft de rekenkamercommissie gekozen voor een onderzoeksonderwerp in het sociaal domein, namelijk het participatiebeleid. Dat is één van de drie decentralisaties. Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Het doel van de wet is om meer inwoners, ook inwoners met een arbeidsbeperking, aan de slag te krijgen. Gemeenten zijn daar verantwoordelijk voor geworden. Ook Bergeijk heeft daartoe nieuw beleid vastgesteld. Zo zijn in de 'Visie Participatiewet van de vier Kempengemeenten 2015-2018' ambities en doelen verwoord. Gekomen aan het eind van die periode, vindt de rekenkamercommissie het een goed moment om nu te zien in hoeverre het gevoerde participatiebeleid aan de verwachtingen heeft voldaan.

Zoals in de onderzoeksopzet van 13 december 2018 is verwoord, heeft de rekenkamercommissie de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Hoe is het participatiebeleid vanaf 2015 vorm gegeven?
- Liggen de resultaten ervan in lijn met de benoemde doelstellingen?
- Bieden de opgedane ervaringen aanknopingspunten voor eventuele verbeteringen?

Met dit onderzoek kijken we dus terug op de eerste vier jaren uitvoering van de Participatiewet. Dat betreft dus het beleid om mensen met een arbeidshandicap op een zo passend mogelijk niveau weer maatschappelijk in te schakelen. Maar het was onvermijdelijk dat we ook een blik in de toekomst hebben geworpen: uit alle gesprekken kwam naar voren dat de fusie van de WVK-groep met een deel van ISD de Kempen, die medio 2019 een feit is, zowel het sluitstuk vormt van het participatiebeleid in de periode 2015-2019 als het startpunt zal zijn van het vervolg van dat beleid. Voor de helderheid: we hebben niet gekeken naar de aanpalende terreinen van het sociaal domein (WMO en Jeugdzorg). Alhoewel het in dit rapport kort ter sprake komt, hebben we de financiering van het participatiebeleid buiten beschouwing gelaten. De reden daarvoor is dat de gemeenteraad daarover recent al op hoofdlijnen is geïnformeerd via de financiële paragraaf bij het raadsvoorstel van 28 februari 2019 over de vorming van het nieuwe Participatiebedrijf Kempenplus.

Uitvoering

Het onderzoek is gestart met een gesprek, dat de voorzitter op 15 november 2018 heeft gehad met de gemeentesecretaris en de betreffende beleidsambtenaar. Daarop is een reeks documenten aan ons beschikbaar gesteld. Na bestudering daarvan is het beeld nader ingevuld aan de hand van een serie interviews met betrokken medewerkers, leidinggevend en vertegenwoordigers van ondernemers en cliënten. Met een kleine enquête is per mail de betrokkenheid van de raadsleden gepeild. Op 17 juni is afsluitend gesproken met de portefeuillehouder.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft hoe het participatiebeleid de afgelopen jaren is vormgegeven. In Hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op de meetbare effecten daarvan op het aantal cliënten, waar mogelijk toegespitst op de diverse doelgroepen van het beleid. Omdat in de periode vóór de fusie per 1 juli 2019 tussen de WVK-groep en het W&I-deel van ISD de Kempen het nieuwe participatiebeleid al gaandeweg geïmplementeerd is, kunnen we in Hoofdstuk 4 ook een beeld schetsen van de nieuwe werkwijze.

Hoofdstuk 5 verzamelt de ervaringen van stakeholders: vertegenwoordigers van ondernemers, van cliëntenraden en van de raadsfracties. Hoofdstuk 6 bevat onze conclusies, Hoofdstuk 7 onze aanbevelingen. Zoals gebruikelijk is de bestuurlijke reactie van het College van B&W op onze bevindingen integraal opgenomen in Hoofdstuk 8.

De bijlagen vermelden de geraadpleegde documenten en personen. De getallen, die tussen rechte haakjes in de tekst zijn opgenomen, verwijzen naar de genummerde documenten in Bijlage 1.

2. Ontwikkelingen 2015-2019

2.1. Wetgeving sinds 2015

Op 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht geworden, waardoor de gemeenten hoofdverantwoordelijk zijn geworden op het beleidsterrein van de re-integratie: het zo goed als mogelijk inwoners met een - al dan niet beperkt - arbeidsvermogen van een uitkering naar werk helpen. Met andere woorden: de gemeente moet ervoor zorgen dat iedereen naar zijn of haar mogelijkheden werkt, bij voorkeur bij een reguliere werkgever en, wanneer dat (nog) niet mogelijk is, door maatschappelijk te participeren. De Participatiewet is in de plaats gekomen van drie voorgangers: de Wet sociale werkvoorziening (Wsw, voor mensen die alleen in een beschutte omgeving kunnen werken), de Wajong (voor jongeren met een arbeidsbeperking) en de Wet werk en bijstand (Wwb, voor langdurig werklozen). Daardoor kregen de gemeenten te maken met een grotere en meer divers samengestelde doelgroep, terwijl het door het Rijk beschikbaar gestelde budget kromp. Het samenvoegen van de verschillende regelingen en bijbehorende budgetten in één wet geeft de gemeenten meer beleidsvrijheid om voor de verschillende doelgroepen maatwerk te ontwikkelen, zo was de achterliggende overweging.

Dat hield ook in dat vanaf 1 januari 2015 de Wsw afgesloten werd voor nieuwe instroom. Eveneens werd de toegang tot de Wajong beperkt tot personen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn. Deze ontwikkelingen hielden zo een aanzienlijke uitbreiding van de gemeentelijke re-integratietaken in. De gemeenten kregen er als nieuwe taak bij om te zorgen voor beschermt werk. De eisen, die het UWV stelt om in aanmerking te komen voor beschermt werken, zijn zwaarder dan die van de oude Wsw, waardoor meer inwoners met een arbeidsbeperking op de Participatiewet (i.c. een uitkering) zullen terugvallen. Wie ervoor geïndiceerd is komt meestal bij de WVK terecht. De gemeente ontvangt van het Rijk €8500 per beschutte werkplek voor begeleidingskosten. Omdat het creëren van beschutte werkplekken aanvankelijk moeizaam van de grond kwam, heeft de minister van SZW met ingang van 2017 de gemeenten een quotum opgelegd. Voor Bergeijk is dit 4 (eind 2018) en 5 (eind 2019). Op het niet halen van het quotum staat geen sanctie.

Daarnaast is in het Sociaal Akkoord van 2013 afgesproken dat er tot 2026 125.000 extra banen komen voor mensen met een arbeidsbeperking: 100.000 banen bij bedrijven en 25.000 banen bij de overheid, de z.g. garantiebannen. Het gaat om mensen die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon (WML) kunnen verdienen; ze worden opgenomen in het doelgroepregister van het UWV. In aanmerking komen met name Wajongers, mensen op de Wsw-wachlijst en leerlingen uit het VSO, schoolverlaters van het praktijkonderwijs en van de entreeopleiding in het mbo. Deze afspraak kent ook een quotumregeling. Elke werkgever met meer dan 25 medewerkers moet in 2026 5% van zijn personeelsbestand ingevuld hebben met garantiebannen. In 2018 moet dat aantal op 1,93% liggen. Sancties op het niet-halen zijn wel aangekondigd, maar recent uitgesteld.

Om die 125.000 banen te realiseren moet er in elk van de 35 arbeidsmarktregio's een werkbedrijf zijn. In deze regio is dat het Werkbedrijf Zuidoost Brabant. Maar feitelijk werd die rol voor de Kempen al vervuld door (het oude) Kempenplus, een partnerschap van ISD, WVK en UWV, opgericht in 2013 teneinde de plaatsing/uitstroom van verschillende doelgroepen te bevorderen. Het Werkbedrijf Zuidoost Brabant is geen bedrijf geworden, maar slechts een netwerk gebleven. Omdat Kempenplus beschikte over een overzicht van beschikbare arbeidsplaatsen, had het bij de werkgevers een goede naam opgebouwd. Dat is

een belangrijke overweging geweest om deze naam in het nieuwe participatiebedrijf (zie volgende paragraaf) te laten voortleven.

Als nieuw instrument kent de Participatiewet de loonkostensubsidie (LKS), die gemeenten kunnen inzetten voor mensen die niet het Wettelijk minimumloon (WML) kunnen verdienen. Het gaat om mensen voor wie de gemeente verantwoordelijk is om hen te ondersteunen bij het vinden van werk. Dat kan dus gaan om mensen die bijstand of een uitkering ontvangen, maar ook om zogenaamde niet-uitkeringsgerechtigden (Nuggers). De gemeente kan ook loonkostensubsidie inzetten voor mensen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering van het UWV en bij beschermd werken. Mensen die duurzaam geen arbeidsvermogen hebben behoren niet tot de doelgroep voor loonkostensubsidie.

Ter dekking van de uitkeringen van de participatiewet ontvangen de gemeenten de z.g. BUIG-gelden (Wet Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten). Daar gaat een financiële prikkel van uit: een overschot mag de gemeente houden, een tekort komt voor eigen rekening. Maar als dat tekort groter is dan 5% (in 2019: 7,5%) komt een gemeente in aanmerking voor een aanvullende rijksbijdrage uit de z.g. vangnetregeling. Vanaf de 'Visie Participatiewet van de vier Kempengemeenten' in 2015 [2] tot het raadsvoorstel 'Vorming Participatiebedrijf Kempenplus' in 2019 [19] is de gemeenteraad van Bergeijk uitgebreid en nauwkeurig geïnformeerd over de financiële kaders en gevolgen van het participatiebeleid. Specifieke informatie is ook te vinden in de opvolgende Jaarrekeningen ISD de Kempen en de tussentijdse Maraps [5, 10, 11, 15, 22]. We beperken ons hier tot de constatering dat Bergeijk tot en met 2018 geen beroep op de vangnetregeling heeft hoeven doen: alleen in 2016 was er een klein tekort t.o.v. het begrote BUIG-budget, in alle andere jaren sinds 2015 een overschot van enkele procenten.

2.2. Hoe Bergeijk dit aangepakt heeft

De implementatie van de Participatiewet hebben de vier Kempengemeenten gezamenlijk opgepakt en - zo kan terugkijkend geconstateerd worden - in drie stappen vorm gegeven. De eerste stap was het vaststellen van de 'Visie Participatiewet van de vier Kempengemeenten 2015-2018' [2]. Daarin wordt ondermeer bepaald wat de doelstellingen zijn (maximale participatie, effectieve ondersteuning, vroegtijdige hulp) en hoe die bereikt kunnen worden. In deze visienota wordt al aangegeven dat als gevolg van het afsluiten van de instroom in de Wsw de WVK een 'doorontwikkeling' moet doormaken. Eén van de doelstellingen is dat 80% van de klanten van de Wwb (de voorganger van de Participatiewet) in 2018 in een traject moet zitten (op dat moment 58%).

De tweede stap is gezet met het Raadsbesluit 'Bestuursopdracht Uitvoering Participatiewet in de Kempen' [6]. Dit is de uitwerking van een bestuursopdracht [4], die de Colleges van de vier Kempengemeenten (dus exclusief Oirschot) zichzelf hadden gegeven om inzicht te krijgen in de financiële en maatschappelijke effecten van de invoering van de Participatiewet. Met dit besluit wordt de lat hoger gelegd dan in de Visie Participatiewet: in 2019 moet 100% van de doelgroep in een traject zitten, een percentage dat via streefdoelen in de drie daaraan voorafgaande jaren bereikt moet worden. Het extra budget, dat daarmee gemoeid is, hebben de gemeenteraden daarvoor over. De eerste twee jaar worden die gedekt uit de reserves van de WVK, vanaf 2018 moet er structurele dekking zijn. Daarnaast wordt structureel €30.000 in de begroting opgenomen, waarmee de gemeente Bergeijk als werkgever 3 garantiebanen kan betalen. Het door het rijksbeleid opgelegde target voor 2023 ligt hoger: 4,83. Ook benoemt het raadsbesluit opnieuw het risico dat de krimp van het Wsw-bestand en het afnemen van de subsidie per Wsw-er het verdienmodel van de WVK op termijn ernstig bedreigen. Tegelijkertijd wordt vastgesteld dat de expertise

en de faciliteiten van dit bedrijf van grote waarde zijn voor een succesvol participatiebeleid. In bijlage 3 bij dit raadsbesluit wordt de doelgroep getypeerd en gekwantificeerd (zie verder de tabel in paragraaf 3.2).

De derde stap hebben de vier Kempengemeenten recent (Bergeijk op 28-2-2019) gezet door in te stemmen met de vorming van Participatiebedrijf Kempenplus, een samengaan van het WVK-bedrijf met een deel van de ISD (zonder WMO en Jeugdhulp) per 1 juli 2019 [19]. Deze fusie is het antwoord op de in 2015 en 2016 geconstateerde sombere toekomst voor de WVK. Deze fusie is gebaseerd op het Bedrijfsplan Participatiebedrijf 'iedereen werkt mee' [12], een allesomvattend maar niettemin helder document van de hand van de interim-directeur van de WVK.

Het onderliggende idee kan als volgt kort samengevat worden. Bij de twee fusiepartners zijn drie domeinen te onderscheiden: 'Rechtmatigheid' (claimbeoordeling en inkomensvoorzieningen, ISD), 'Doelmatigheid' (arbeidsontwikkeling en toeleiding naar werk, ISD en WVK) en 'Het Bedrijf' (organiseren en bieden van (beschut) werk, WVK). Op het terrein van de 'Doelmatigheid' ontmoeten ISD de Kempen en WVK-groep elkaar in de relatie opdrachtgever-opdrachtnemer, waarbij de WVK-groep niet de enige partij is aan wie ISD de Kempen opdrachten verstrekt, maar wel de grootste. Nu de drie domeinen binnen één organisatie zullen komen is de verwachting dat met deze fusie niet alleen de waardevolle infrastructuur van de WVK behouden blijft (uitvoeringsorganisatie voor Participatiewet en Wsw samen), maar ook dat de klant nog beter bediend zal worden (er komt een eenduidige begeleiding van mensen naar de arbeidsmarkt door één bedrijf met een ambitieuze missie).

Met dit Raadsbesluit is niet alleen de financiering van het nieuwe Participatiebedrijf geregeld, maar ook de structurele dekking voor de uitvoering van de bestuursopdracht (stap 2). Voor Bergeijk wordt een structurele last van ca. €4 ton bijgeraamd. Daar staat wel een incidentele uitkering uit de reserve van de WVK van ruim €3 miljoen tegenover.

3. Kwantitatief: de omvang van de doelgroep

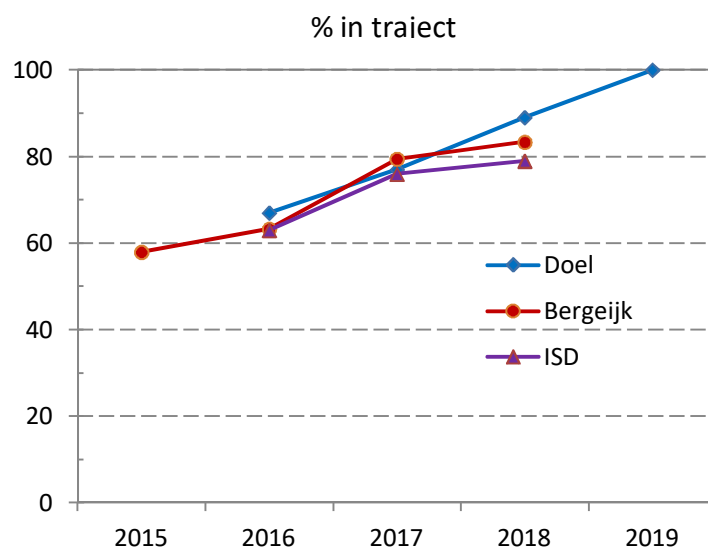
3.1 Typering van de regio

De Kempen is een atypische regio in die zin dat hier méér Wsw-medewerkers zijn dan bijstandsgerechtigden: op 1 januari 2018 verstrekte de ISD aan 549 bijstandsgerechtigden in de vier gemeenten een uitkering, terwijl er toen 657 Wsw-ers waren. Dat is minder dan 1 op 1, waar bij de meeste gemeenten het aantal bijstandsgerechtigden een factor 5 tot 10 hoger is dan het aantal Wsw-ers. Gevraagd naar een verklaring komt uit meerdere gesprekken het beeld naar voren van een regio met een sterke sociale cohesie en een positief arbeidsethos. Er zijn hier veel, over het algemeen kleine, MKB-bedrijven (maakindustrie) van veelal coöperatief ingestelde ondernemers, die elkaar vaak kennen, die er waarde aan hechten om ook in economisch moeilijke tijden vakkrachten te behouden. Die zijn vaak bereid om mensen met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt op te nemen, mede omdat men die al uit de naaste omgeving kent. Het gevolg is dat in de Kempen relatief weinig mensen langs de kant staan in vergelijking met andere regio's. Kortom: er zijn in de Kempen wel wat meer Wsw-ers dan gemiddeld, maar vooral minder bijstandsgerechtigden.

Deze korte typering besluiten we met de constatering dat de Kempen tot de Brainportregio behoort, waar de economie zich na de crisis krachtig hersteld heeft.

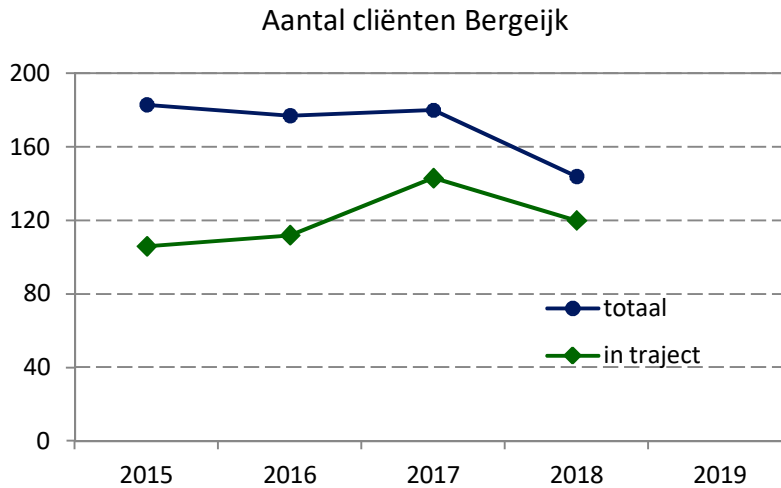
3.2 De doelgroep

In de Visie Participatiewet uit 2015 wordt als één van de 8 doelstellingen ([2], p.22, speerpunt 6) geformuleerd dat 80% van de Wwb-klanten in 2018 in een participatietraject zit. Op dat moment is dat nog 58%. Een jaar later wordt via de Bestuursopdracht Uitvoering Participatiewet in de Kempen [6] de lat nog een stukje hoger gelegd door voor een scenario te kiezen waarbij in 2019 100% in een traject zal zitten. Daarbij zijn ook tussenstappen gedefinieerd: 67% in 2016, 77% in 2017 en 89% in 2018. Via de opeenvolgende Jaarrekeningen van ISD de Kempen is goed te volgen in hoeverre dat schema gehaald wordt: zie Grafiek 1.

Grafiek 1: percentage cliënten in een traject

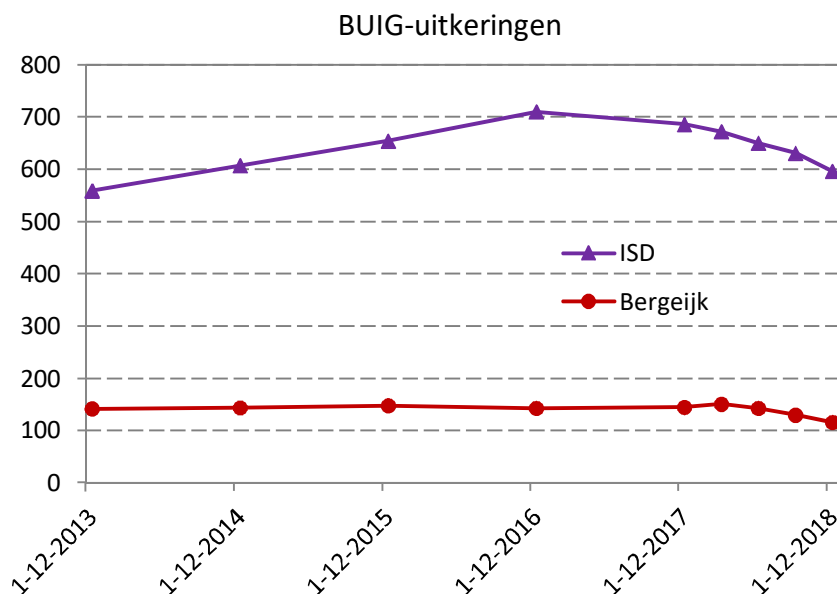
Het plaatje toont dat het oorspronkelijk gestelde doel uit de Visie Participatiewet (80% in 2018) is gehaald. Maar ten opzichte van het verhoogde doel (89% in traject) blijft de realisatie van de tussenstap van 2018 met 83% iets achter. Grafiek 2 geeft voor Bergeijk de aantallen trajecten i.p.v. de percentages.

Grafiek 2: Aantal cliënten in Bergeijk

Dat het aantal cliënten in 2018 is gedaald zou verklaard kunnen worden uit de verder aantrekkende economie en het succesvolle beleid. Maar het achterblijven ten opzichte van de doelstelling kan er op duiden dat het voor meer mensen uit de doelgroep lastig wordt om een geschikt traject te vinden.

Grafiek 3 geeft het verloop van het aantal BUIG-uitkeringen weer, voor Bergeijk en voor de ISD als geheel. NB: het aantal cliënten is hoger dan het aantal BUIG-uitkeringen, omdat de partner van een cliënt ook in een traject kan zitten terwijl er per gezin maar één uitkering wordt verstrekt (daarom ook zijn de aantallen voor Bergeijk in grafiek 3 lager dan die in grafiek 2).

Grafiek 3: Aantal BUIG-uitkeringen in de Kempen en Bergeijk

In 2018 zijn er dus 144 Bergeijkse cliënten bij de ISD bekend (“in beeld”), in totaal 736 voor de vijf Kempengemeenten samen [22]. Op deze cijfers is dus de 100% uit de doelstelling gebaseerd. Bijlage 3 van de Bestuursopdracht [6] is een PowerPoint genaamd “Definiëring Doelgroepen”, waarin een overzicht gegeven wordt van de omvang van de diverse doelgroepen. Daaruit laat zich de volgende tabel construeren:

Aantal	Type	Loonwaarde	Uitkering via	Instrumenten
5	VSO	<30%	Niveau 1,2: geen recht op PW-uitkering Niveau 3: recht op PW-uitkering Indien Wajong: UWV	Dagbesteding Arbeidsmatige dagbesteding
5	VSO	30-80%	Niveau 4	LKS, beschut werk
15	Praktijkonderwijs	30-50%	Laag niveau	LKS, beschut werk
15	Praktijkonderwijs	50-80%	Hoog niveau	LKS, beschut werk, jobcoaching
400	Potentieel bemiddelbaar	50-80%	Recht op PW-uitkering	Alle instrumenten inzetbaar
135	Potentieel bemiddelbaar taalachterstand		Recht op PW-uitkering	Taalonderwijs, LKS, etc.
100	Werkklanten	80-100%	Recht op PW-uitkering	Training en nazorg
50	Onbemiddelbaar	<30%	Recht op PW-uitkering	Minimaregelingen, Bijz.bijstand, WMO, vrijwilligerswerk, maatschappelijke participatie
725	Participatiewet			
300	SW-laag	30-50%	CAO WSW	Opleiding
450	SW-hoog	50-80%	CAO WSW	Opleiding, detachering, jobcoaching
750	WSW			
1060	Wajong	<30%	UWV	
1746	WW	100%	UWV	Bemiddelbaar
2380	WAO, WIA, WAZ		UWV	Mogelijk bemiddelbaar
5186	UWV			
?	Niet Uitkerings-Gerechtigden		Geen recht op PW-uitkering	Ondersteuning bij arbeidsinschakeling
6661	totaal			

WAO = Wet Arbeidsongeschiktheid (tot 2004)

WIA = Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen bijv. bij langer dan 2 jaar ziekte; opvolger WAO

WAZ = Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen (tot 2004)

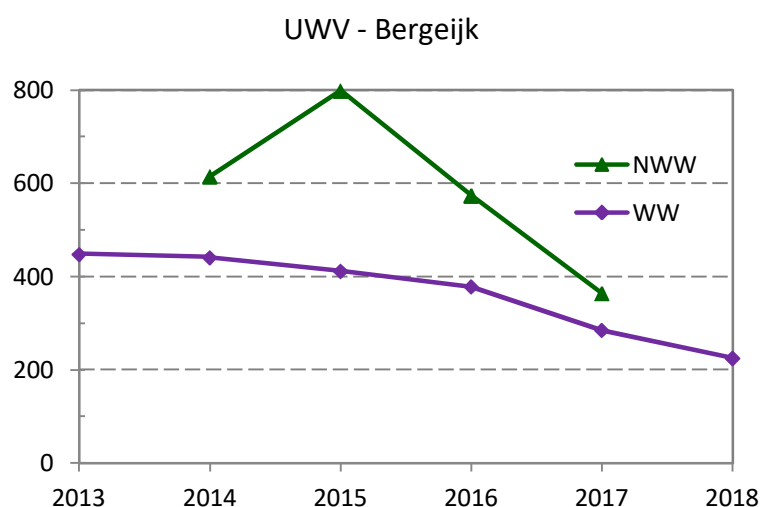
Deze (afgeronde) cijfers geven een overzicht van de situatie voor de Kempen begin 2016. De zwartgedrukte aantallen vallen onder de Participatiewet, de paarse werken bij de WVK, de blauwe krijgen hun uitkering van het UWV. Maar er zijn grijze overgangsgebieden tussen deze drie categorieën en er zijn potentiële klanten, die niet in deze tabel voorkomen.

De eerste groep (in de tabel 725 personen groot) valt onder de Participatiewet; Grafiek 1 en 2 laten zien dat het grootste deel daarvan in een traject zit. De WSW-groep (750) werkt bij of via de WVK, een klein deel (uit Oirschot) bij DSW, het sw-bedrijf in Boxtel. Qua financiering loopt de uitvoering van de

Participatiewet en de WSW via de gemeenten. De grootste groep (5186) ontvangt een uitkering van het UWV. Er is echter geen permanente grens met het terrein van het gemeentelijke participatiebeleid. Denk aan WW-ers, die uiteindelijk in de bijstand terecht komen, of aan arbeidsgehandicapten, die (deels) afgekeurd zijn, maar toch graag aan het werk willen. En zou er geen enkel perspectief op werk meer zijn voor Wajongers, die definitief afgekeurd zijn?

Dan is er de categorie van de Nuggers, de Niet-uitkeringsgerechtigden. Denk aan de bijna spreekwoordelijke vrouw van de tandarts, die wel weer aan het werk wil nu de kinderen het huis uit zijn. Of aan de inmiddels volwassen oud-leerling van de praktijkschool, die nog bij zijn ouders woont. Er zijn veel meer situaties waarin geen recht op een uitkering bestaat, maar waarin mensen toch graag weer aan het werk zouden willen of anderszins maatschappelijk willen deelnemen. De gemeenten stelt dit voor een dilemma: het inzetten van het instrumentarium van de Participatiewet kost geld, maar het bespaart hen niets: er is immers geen recht op een uitkering. Daar staan wel ideële overwegingen tegenover: de ontplooiing van de inwoner, die weer ingeschakeld wordt, en de dienst die de krappe arbeidsmarkt bewezen wordt.

Tot 2018 hield het UWV ook het aantal NWW-ers bij: Niet-Werkende Werkzoekenden. Behalve de WW-ers zaten daar ook de Nuggers bij voor zover die zich als werkzoekende ingeschreven hadden. In Grafiek 4 is te zien dat het aantal ingeschreven NWW-ers de laatste jaren het aantal WW-ers nadert: buiten de WW melden zich kennelijk steeds minder werkzoekenden, mogelijk de reden waarom het UWV de registratie niet langer bijhoudt.

Grafiek 4: Aantallen NWW-ers en WW-ers in Bergeijk

Een beperkt deel van de doelgroep van het participatiebeleid kan dus buiten beeld blijven. Dat zijn dan vooral NWW-ers, die zich niet als zodanig bij de gemeente melden, Wajongers, die wel bij het UWV maar niet bij de gemeente bekend zijn, of mogelijk Nuggers, zoals oud-leerlingen van praktijkscholen die werkeloos thuis zitten. Het gemeentelijk beleid is dat men ze niet actief opzoekt, maar wel ondersteunt zodra ze zich melden. Gemeenten hebben wettelijk de taak om Nuggers, indien nodig, arbeidsondersteuning aan te bieden; ze vallen daarmee onder de Participatiewet (Artikel 6, lid 1).

4. Kwalitatief: de benadering van de doelgroep

4.1 Van oud naar nieuw Kempenplus

Op zich laten de grafieken uit het vorige hoofdstuk een positieve trend zien. Toch hebben de Kempengemeenten sinds 2016 toegewerkt naar een fusie tussen WVK en een deel van de ISD. De voornaamste overweging hiervoor is al aangegeven in paragraaf 2.2: het afsluiten van de Wsw-instroom. In de interviews zijn nog wat aanvullende, meer pragmatische argumenten voor zo'n fusie genoemd. Het oude Kempenplus (werkgeversservicepunt als partnerschap van ISD, WVK en UWV, opgericht in 2013 teneinde de plaatsing/uitstroom van uitkeringsgerechtigden met of zonder afstand tot de arbeidsmarkt te bevorderen) kende een hoge jaarlijkse uitstroom van rond 200 cliënten en had het overzicht over veel vacatures. Niettemin had de ISD veel mensen in de bijstand: de rechtmatigheid was daar wel op orde, maar de doelmatigheid kon beter. In het Beleidskader Samenhang Sociaal Domein 2015-2019 [1] staat aan de hand van het 3D Dienstverleningsmodel beschreven hoe dat gerealiseerd diende te worden. Maar al vrij snel is die benadering afgezwakt (geen quick scans, de zelfredzaamheidsmatrix kon nog niet worden toegepast omdat daarvoor huisbezoeken nodig zijn, de ondersteunende ICT is maar ten dele ingericht). In een interview werd gemeld dat er wel eens enige rivaliteit tussen WVK en ISD werd ervaren (snoepen we elkaar klanten af?), wat met de fusie uiteraard niet meer kan. Er werd ook nog een bedrijfseconomisch argument voor de fusie genoemd: de WVK met 600 sw-ers en de ISD met 500 klanten zijn elk (te) klein, maar vormen samen een toekomstbestendig bedrijf.

De problematiek van de krimpende Wsw-bedrijven speelt landelijk, reden waarom in veel meer gemeenten en regio's een fusie zoals in de Kempen wordt overwogen of in uitvoering is. Tussenvormen zijn er inmiddels ook. Zo heeft De Risse (Wsw-bedrijf van Weert, Nederweert en Cranendonck) met de drie betrokken sociale diensten de BV Werk.com gevormd. Deze BV verzorgt de intake (450 per jaar), diagnose, activering en plaatsing (225 in 2018) van mensen met een arbeidsbeperking, maar het uitbetalen van inkomens, subsidies of uitkeringen blijft de taak van de aangesloten gemeenten.

4.2 Werkwijze

Of het met de vorming van het Participatiebedrijf allemaal (nog) beter zal gaan, hangt van een paar schakels af die voor de re-integratie van de klant erg belangrijk zijn. Op basis van de interviews hebben we de volgende geïdentificeerd.

1. Klantmanager of participatiecoach.

De eerste stap (na aanmelding en gegevens-check) is het intakegesprek met de klant (meestal via huisbezoek). Hierin hebben twee consulenten een rol. De inkomensconsulent stelt vast of er recht is op een uitkering (rechtmatigheidstoets) en verwoordt dat in een beschikking. De ander, de participatiecoach of klantmanager, maakt op basis van de intake en de beschikking een analyse. Deze wordt besproken met de accountmanager, het aanspreekpunt voor de bedrijven, waarna een traject uitgestippeld wordt of doorverwezen wordt (bijv. als de uitkomst van de intake is dat er geen recht op uitkering is). Het intakegesprek wordt gecombineerd en aansluitend door de consulenten voor inkomen en voor participatie gevoerd: dat is logischer voor de klant, die anders tweemaal deels hetzelfde moet vertellen. Voor dit intakegesprek worden de consulenten getraind door een specialist, die Kempenebreed werkt.

Momenteel wordt een systematiek geïmplementeerd, waarin de consultants aan één gemeente zijn toebedeeld. Voor Bergeijk zijn dat twee personen, die samen zo'n 175 klanten in portefeuille hebben. Zij hebben de indruk dat het werken met klantmanagers per gemeente zeer gewaardeerd wordt door de cliënten. Die hebben nu met één contactpersoon te maken, die bovendien de lokale situatie beter kent dan toen er nog Kempenbreed gewerkt werd. De consulente, die wij spraken, heeft een direct aanspreekpunt bij het UWV. Dat is handig, omdat een klant alleen maar voor sommige trajecten (LKS, beschut werk) in aanmerking komt als deze is ingeschreven in het z.g. doelgroepenregister van het UWV. De consulente helpt cliënten bij het invullen van het aanvraagformulier hiervoor of gaat soms met een cliënt mee naar het UWV. Wie dat UWV-label heeft, is aantrekkelijker voor een werkgever omdat er dan recht is op LKS of begeleiding.

De klantmanagers voor Bergeijk zijn één dag per week aanwezig in het Aquinohuis voor het houden van intakegesprekken. Dat is een logische plek, mede gezien de functie die het Aquinohuis vervult in het participatiebeleid: zie paragraaf 4.2. De consultants hebben maandelijks contact met de beheerders van het Aquinohuis over activiteiten, geschikte kandidaten, etc.. Ze geven aan graag ook op een vast moment een wekelijks inloopsprekkuur op het gemeentehuis te willen houden: dat zal hun zichtbaarheid ten goede komen, terwijl sommige cliënten het gemeentehuis als een meer neutrale omgeving zullen ervaren dan het Aquinohuis.

2. Training TalentPlus

Als van een klant bij de intake is bepaald dat er een traject naar werk nodig is, is het zaak dat zo snel mogelijk te starten. Daartoe worden sinds eind 2018 trainingscycli georganiseerd voor groepen van ca. 15 personen. De training beslaat 6 weken van 8-10 dagdelen per week, met inbegrip van een werkstage bij de WVK. Van de eerste groep waren er in februari al 4 aan het werk. De eerste ervaringen zijn positief: zo'n groepstraining is een efficiënter begin dan een individuele benadering, terwijl de cliënt gestimuleerd wordt door de groep. En passant kan beoordeeld worden hoe iemand zich in een groep gedraagt, straks van belang voor het kiezen van een geschikte werkplek. Het volgen van de training is verplicht: wie niet komt opdagen wordt gebeld door de trainer. Als dat geen effect heeft neemt de participatiecoach het over. En indien nodig worden sancties opgelegd: onlangs nog werd iemands uitkering voor een maand verminderd wegens onvoldoende deelname.

3. Accountmanager

De tegenpool van de klantmanager is de accountmanager, die moet zorgen dat er zoveel mogelijk geschikte banen in beeld zijn. Hij beheert geen databestand met vacatures, maar pleegt actief acquisitie van vacatures na input van de klantmanagers. Dat gebeurt door rond te bellen, te netwerken en door relatiebeheer via o.a. ondernemersverenigingen. De benadering is anders dan voorheen, aangepast aan de krappere arbeidsmarkt. Het oude Kempenplus was nog vooral vraaggericht: op vacatures bij de werkgevers. Die zijn nu minder kieskeurig, waardoor (dankzij de inzet van instrumenten als LKS en begeleiding) meer maatwerk voor de cliënt geleverd kan worden, ook als die een grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft dan in het verleden.

4. Databank

De afdeling Bedrijfsvoering van de ISD heeft de afgelopen jaren een vrijwel compleet Excel-bestand opgebouwd van alle klanten. Daarmee kunnen allerlei doorsneden gemaakt worden. Zo kan getoond

worden welke klanten een klantmanager op dat moment onder zijn of haar hoede heeft, waar die in het traject zitten, welke activiteit er nu is, wanneer het laatste contactmoment is geweest, etc.. Het signaleert ook als er dringende actie ondernomen moet worden. Een kwaliteitsmedewerker geeft maandelijks feedback aan de klantmanager, waarvan het afdelingshoofd Werk & Inkomen (ISD), nu de manager Werk & Participatie (Kempenplus) een terugkoppeling krijgt. Daarmee is wekelijks overleg. De status op hoofdlijnen gaat naar de gemeenten, die het verwerken in hun Maraps. Uit dit bestand kunnen allerlei doorsneden gemaakt worden, waaruit leerzame conclusies te trekken zijn, bijv.:

- Uit de leeftijdsverdeling van de klanten blijkt dat dit voor een groot deel ouderen betreft.
- Statushouders vormen nu 45-50% van het klantenbestand.
- Een deel van het bestand is zeer moeilijk bemiddelbaar, vooral bestaande uit mensen met een psychische handicap. Er wordt een business case ontwikkeld om te kijken of daar toch beweging in te krijgen is, nu de arbeidsmarkt toleranter wordt (gewenning, behoefte aan méér handjes) en juist in de Kempen werkgevers graag bereid blijken mensen met een arbeidshandicap kansen te geven.
- Het aantal klanten is stabiel, al is het aantal nieuwe aanvragen de laatste tijd hoog: veel 50-plussers en mensen, waarvan de twee jaar WW afloopt (men wacht nog vaak tot de wachtgeldperiode bijna voorbij is omdat kans op een nieuwe baan te optimistisch ingeschat wordt of vanwege het langdurige rouwproces).
- De gemiddelde uitkeringsduur (bijv. per categorie) wordt nu niet actief bijgehouden, maar er wordt een applicatie gebouwd om dat wel makkelijk uit het bestand te halen.

Dit bestand is ESF-proof (Europees Sociaal Fonds), noodzakelijk om subsidie vanuit dit fonds te krijgen. Deze is in 2017 toegekend. Om daarvoor in aanmerking te blijven komen controleert de gemeente Eindhoven als projectleider elke twee maanden of nog aan de voorwaarden wordt voldaan. Eén daarvan is dat met elke klant minstens ieder half jaar contact is. De subsidie gaat naar de Arbeidsmarktregio Eindhoven, die deze verdeelt.

De ca. 500-600 klanten, die in dit bestand zitten, zijn scherp in beeld: voor dit deel van de doelgroep van het participatiebeleid is 100% in traject in principe haalbaar.

Tenslotte: hoewel het Participatiebedrijf Kempenplus officieel op 1 juli 2019 een feit is, is de geschetste werkwijze al enige tijd praktijk. Of we nu managers of consultants interviewden: we hebben alleen maar enthousiaste en betrokken medewerkers gesproken. Dat geeft vertrouwen in de resultaten, die met de fusie van WVK en ISD beoogd worden.

4.3 Via traject naar plek

Er zijn allerlei categorieën waarin cliënten, banen en trajecten te onderscheiden zijn. In wezen richt het participatiebeleid zich op wie het beste naar welke baan geleid kan worden en langs welk traject. Een aantal combinaties laat zich nader specificeren, zoals hierna beschreven wordt. De dynamiek van het beleid is te volgen aan het proces van instroom via traject naar uitstroom. In de laatste Jaarrekening van de ISD [22] staat dat er in 2018 184 nieuwe cliënten instroomden, terwijl er 274 uitstroomden (waarvan 98 naar werk). Het aantal lopende trajecten was vorig jaar 581. De effectiviteit van het gevoerde beleid zou in principe af te leiden zijn uit de mate waarin de ingezette instrumenten en gevolgde trajecten tot blijvende uitstroom geleid hebben. Soms kan dat (bijv. bij loonkostensubsidie of scholing met baangarantie), maar vaak ook kan er geen direct verband tussen ingezet traject en uitstroom aangetoond worden (bijv. bij een verhuizing naar een andere regio, starten met een studie, bij meervoudige problemen, wijziging waardoor er niet langer recht op uitkering is). Een instrument kan goed werken bij

de ene klant, maar niet aanslaan bij een andere. Het is niet zonder reden dat men inzet op maatwerk. Het betekent voor de raadsleden dat men het beleid vooral zal moeten volgen op basis van kwantitatieve gegevens en op gemelde ervaringen.

Beschut werk

In paragraaf 2.1 is genoemd dat de gemeenten verplicht zijn om beschutte werkplekken te scheppen. De toegang tot zo'n werkplek wordt door indicering van het UWV bepaald. Het UWV is wettelijk verplicht streng te zijn bij het toewijzen hiervan. Het betreft arbeidsgehandicapten met een loonwaarde van 30% of minder. Het gevolg van die strenge selectie is dat maar een klein deel van de klanten, die voorheen in de Wsw opgenomen werden, nu voor het nieuwe beschut werken in aanmerking komt en dat het merendeel in de bijstand terecht komt. Zoals elders ook ervaren wordt, zou men in de Kempen daarom veel meer mensen in een beschutte werkplek willen plaatsen dan het UWV wil indiceren. In de Kamerbrief van 7 september 2018 [14] constateert de Staatssecretaris van SZW ook dat het aantal beschutte werkplekken op dat moment achterligt op schema: zo'n 1500 i.p.v. 4600. Van de taakstelling van 5 werkplekken (eind 2019) heeft Bergeijk er momenteel 2 ingevuld. Vanwege de strenge UWV-indicering ervaart ook de gemeente Bergeijk dat er momenteel weinig kandidaten in aanmerking komen voor een beschutte werkplek. In de Kamerbrief worden maatregelen aangekondigd om beschut werk een extra impuls te geven, waaronder het makkelijker maken om te switchen tussen dagbesteding en beschut werken of tussen beschut werken en een reguliere baan. Niettemin slaagde een minderheid van de gemeenten er in (33 in 2017) hun taakstelling voor beschut werken te halen of te overtreffen [18].

Garantiebanen

Zoals in paragraaf 2.1 is beschreven, dienen er bij de overheid in 2026 25.000 garantiebanen te zijn gerealiseerd. Het betreft mensen, waarvan de loonwaarde onder het minimumloon ligt. Als dat is vastgesteld, wordt de klant opgenomen in het doelgroepregister van het UWV. Daarmee wordt het voor een werkgever aantrekkelijker om zo iemand aan te nemen, omdat die dan aanspraak maakt op loonkostensubsidie, begeleiding, etc.. Deze afspraak kent ook een quotumregeling, die voor Bergeijk neerkomt op 4,83 banen (van minimaal 25,5 uur per week). Sancties op het niet-halen zijn wel aangekondigd (€5000 per niet ingevulde garantiebaan), maar recent uitgesteld. Eind 2018 had de gemeente 3 garantiebanen ingevuld binnen de eigen organisatie, waarmee ruimschoots voldaan is aan het voorgeschreven tussendoel van 1,93%. Overigens lijkt uit de hiervoor genoemde Kamerbrief [14] de taakstelling van de banenafspraken te verschuiven van gemeenten naar bedrijven; banen via uitbestede diensten en stageplaatsen tellen voortaan ook mee. Dat is wel verklaarbaar: het aantal banen bij het bedrijfsleven ligt op schema, maar de overheid heeft nog maar iets meer dan de helft van het aantal beloofde banen gecreëerd.

Kijken we naar overheid en bedrijfsleven samen, dan valt uit de Jaarrekeningen van de ISD af te leiden dat het hier wel de goede kant op gaat. Het aantal keren dat loonkostensubsidie is verstrekt aan een klant uit Bergeijk steeg van 9 in 2017 naar 28 in 2018, wat een succesvolle ontwikkeling is. Voor de Kempen groeide dat van 63 (2017) naar 127 (2018).

Wij WErken

Een bijzonder initiatief - of juist typerend voor deze regio - is dat van een aantal ondernemers uit Westerhoven. In 2016 hebben die samen onder de naam Wij WEstervhoven door de gemeente en UWV een brief laten sturen naar alle werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden in Westerhoven met de vraag om zich te melden als men in eigen dorp weer aan de slag wilde. En aan de lokale bedrijven of men passend werk had. Het initiatief werd ook via Facebook bekend gemaakt. Van de 70 aangeschreven mensen met een uitkering hebben er 28 gereageerd, waarvan er nu 12 aan het werk zijn. Dit jaar is opnieuw een brief via de gemeente verstuurd; naast klanten in Westerhoven zijn dit keer ook klanten uit Luyksgestel aangeschreven. Zo worden vraag en aanbod lokaal aan elkaar gekoppeld. Dit alles gaat in goede samenwerking met Kempenplus: er is minstens wekelijks contact met de accountmanager bij de ISD/Kempenplus en er worden veelvuldig ervaringen uitgewisseld met de beide klantmanagers voor Bergeijk. Er is nog een koppeling met Kempenplus: de contactpersoon van Wij WErken traint ook sollicitatiegesprekken in de cursus van TalentPlus. Ze heeft de ambitie om die training nog verder te verbeteren: het moet haalbaar zijn om niet 4 maar 8 van de 12 deelnemers aansluitend aan een baan te helpen.

Speciaal Onderwijs

In de Tabel in paragraaf 3.2 zijn de leerlingen van het VSO en de praktijkscholen opgenomen als doelgroep van het participatiebeleid. Hun arbeidshandicap zit vaak in hun lage IQ, wat ze extra kwetsbaar maakt. Als ze eenmaal van school zijn maar nog werkloos zijn, hebben ze vaak geen recht op een uitkering omdat ze nog bij hun ouders wonen. In een Kamerbrief [17] constateert de staatssecretaris van SZW dat gemeenten zich te weinig bekommeren om deze jongeren, omdat dit anders geld zou kosten. Maar zodra ze 27 jaar zijn, krijgen ze wel een uitkering en kosten ze des te meer omdat hun afstand tot de arbeidsmarkt dan veel groter is geworden.

Maar de praktijk in de Kempen is een andere, zo leert de informatie van de betreffende coördinatrice van de Praktijkschool van Pius X in Bladel. In het Praktijkonderwijs blijven de leerlingen tot hun 18^e, in een enkel geval volgt een verlenging van 1 jaar. Al in hun eerste leerjaar wordt het uitstroomperspectief ingeschat. Op het moment dat de leerling de school verlaat is het vervolgtraject geregeld. De school neemt zelf het initiatief voor plaatsing. Dat loopt meestal via de stageplaatsen in het 3e t/m het 6e leerjaar. Dat kan één stageplaats zijn voor de hele periode, maar meestal betreft dat een aantal, waarbij naar een zo goed mogelijke match toegewerkt wordt. De school zorgt ook voor de begeleiding tijdens de stage. Op deze manier gaat het merendeel van de schoolverlaters (30 à 40 per jaar bij Pius X) aan de slag met inzet van LKS of jobcoaching, waarvan sommigen via beschut werk. Eén of twee verstandelijk gehandicapten gaan na hun opleiding naar de dagbesteding, een paar gaan aansluitend nog naar de Entreeschool/SUMMA in Eindhoven, waar ze via een eenjarige opleiding door kunnen stromen naar het MBO of naar werk. De Praktijkscholen zijn wettelijk verplicht om hun leerlingen nog twee jaar nadat ze de school verlaten hebben te volgen. Dat gebeurt bij Pius X meestal door ze te bellen. Voor zover nodig worden dan aanvullende ondersteuning en advies gegeven.

Bij het VSO (Grote Aard in Eersel) blijven de leerlingen tot hun 20ste. Het gros daarvan gaat daarna naar de dagbesteding.

Er zijn nauwe contacten met de ISD: één ochtend per week is de coördinatrice van Pius X bij de ISD om o.a. met de klantmanager voor Bladel te overleggen. Zij treffen elkaar daarbuiten ook eens per zes weken,

wanneer alle casussen besproken worden met de collega bij VSO Grote Aard, iemand van Lunet, van het UWV en iemand van de Taalbrug uit Eindhoven (speciaal onderwijs aan slechthorende/dove leerlingen of leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis). Op deze manier houden de scholen dus ook onderling contact. Voor al deze contacten geldt dat de lijnen kort zijn.

Met deze benadering blijken er in de praktijk weinig leerlingen tussen wal en schip te vallen. Wel doet zich soms nog een frictiepunt voor als een oud-leerling 21 wordt: vanaf die leeftijd geldt niet langer het minimum jeugdloon maar het wettelijk minimumloon. Neemt de werkgever dan liever een jongere, goedkopere schoolverlater aan of zet hij het bestaande dienstverband voort? Dit moment valt doorgaans buiten de volgplicht van de scholen met als risico dat de betreffende jongeren uit beeld raken. Dit knelpunt wordt wel onderkend: bij Kempensplus zoekt men nu naar mogelijkheden om deze groep beter in het vizier te houden nadat ze de school verlaten hebben, bijv. via periodiek contact met de desbetreffende scholen.

Aquinohuis

Voor wie de afstand tot de arbeidsmarkt te groot is, kan participeren in de samenleving een eerste stap zijn of mogelijk het hoogst haalbare. Dat zal vaak in de vorm van vrijwilligerswerk zijn. In Bergeijk heeft het Aquinohuis tot doel het bevorderen van welzijn en participatie van inwoners. Door mee te doen met allerlei activiteiten kunnen mensen werkervaring opdoen en een dagritme opbouwen. Daartoe wordt door partners uit de zorg en het welzijnswerk een scala aan activiteiten georganiseerd, zoals taallessen voor laaggeletterden, repair café, moestuin verzorgen, samen wandelen en helpen in de kringloopwinkel. Momenteel doen daar 9 mensen werkervaring op, daarnaast werken er nog eens 6 bij Kringloop de Kempen: tezamen een aanzienlijk aantal.

5. Wat vindt men ervan?

Cliënten

Alleen al om redenen van privacy is het voor de rekenkamercommissie onmogelijk om cliënten te vragen naar hun ervaringen met het participatiebeleid. Maar we hebben wel kennis kunnen nemen van het cliëntervaringsonderzoek uit 2017, uitgevoerd onder 835 cliënten van de Participatiewet [9]. Deze peiling is uitgevoerd door Magis Marketing & Research. Er hebben 165 cliënten deelgenomen, met 15 van hen is aanvullend een gesprek gevoerd. Met een score van 6,4 toont men zich redelijk tevreden over de dienstverlening van de ISD. Men is tevreden over het lopende of gevolgde re-integratietraject, dat men gemiddeld met een 7 waardeert. Wel verwacht 82% van de respondenten dat het moeilijk zal zijn een betaalde baan te vinden. Uit de gesprekken kwam nog naar voren dat cliënten behoefte hebben aan vaste klantmanagers. Sinds 2018 neemt de ISD klantmanagers in vaste dienst in plaats van ze soms in te huren. Dit was het eerste cliëntervaringsonderzoek over het participatiebeleid in de Kempen. Het is de bedoeling dat deze peiling om de twee jaar herhaald wordt.

We hebben wel gesproken met de voorzitters van de Adviesraad Sociaal Domein en van het Cliëntenplatform ISD. Daaruit blijkt dat men vanuit deze vertegenwoordigende raden geen duidelijke verbeterpunten van het participatiebeleid heeft. Men verwacht dat de vorming van het Participatiebedrijf Kempenplus positief zal uitpakken voor hun cliënten. Er zijn wel enkele zorgen geuit. Zo kan het in een re-integratietraject lastig blijken om vast te houden aan het principe van één regisseur als sprake is van meervoudige problematiek, waarbij specialistische hulp ingeroepen wordt (verslaving, psychiater, schuldhulp: wie is dan die ene regisseur?). Dat betekent dat de vaste coach bij een bedrijfsplaatsing ook de thuissituatie van de cliënt goed moet kennen en contact heeft met de betrokken hulpverleners. Verder werd betwijfeld of iedereen uit de doelgroep in beeld is. Zo is het denkbaar dat oud-leerlingen van de praktijkschool als Nugger onder de radar blijven, zoals in het vorige hoofdstuk al is geschetst.

Ondernemers

Uit de contacten met vertegenwoordigers van de diverse ondernemersplatforms spreekt een grote mate van tevredenheid over hoe het momenteel loopt. Enkelen hebben uit het eigen bedrijf ervaringen met plaatsingen, in welk geval men tevreden is over de ondervonden ondersteuning vanuit de ISD. Bedrijfsmatig waren er nauwere contacten met de WVK dan met de ISD, maar naar verwachting zal dat door de fusie gelijkgetrokken worden. Hoewel we maar een klein aantal ondernemers gesproken hebben, is de indruk toch dat men goede verwachtingen heeft van het nieuwe Kempenplus. De gesprekken bevestigen ook het beeld van de welwillende houding die Kempische ondernemers aannemen ten opzichte van arbeidsgehandicapten, zoals geschetst in paragraaf 3.1.

Raadsleden

Er is veel informatie over het participatiebeleid beschikbaar, maar naar een groot deel daarvan zullen de raadsleden actief op zoek moeten. Zo geven de Jaarrekeningen van de ISD op overzichtelijke wijze (o.a. via tabellen) een helder inzicht in de cijfermatige ontwikkelingen van de afgelopen jaren. Die Jaarrekeningen en de tussenliggende Maraps zijn echter bestemd voor de bestuursleden van de GRSK. In

de Jaarstukken van de gemeente wordt daaruit een aantal aspecten samengevat in het Taakveld Sociaal Domein (BUIG, LKS, NWW, Beschut Werk, Garantiebanen). Dat een geïnteresseerd, maar niet gespecialiseerd raadslid met deze snippers informatie moeite heeft om zich een goed beeld te vormen over hoe het nu gaat met het participatiebeleid, is voorstelbaar. Temeer daar de eerste evaluatie van de nota Visie Participatiewet alweer van drie jaar geleden is [7]. Daarna is in een Raadsinformatiebrief [8] nog de stand van zaken gegeven bij alle 18 tot speerpunt benoemde doelstellingen uit die visienota. Vanwege de koerswijziging in het beleid is van de voorgenomen tweejaarlijkse evaluatie daarna afgezien. We merken nog op dat specifiek over Bergeijk in de Monitor Sociaal Domein van WSJG (<https://www.waarstaatjegemeente.nl/>) veel interessante indicatoren te vinden zijn, zoals het aantal werklozen en het aantal nieuwe, lopende en beëindigde integratievoorzieningen [20, 21].

De gemeenteraad is wel uitgebreid en voortdurend geïnformeerd over de voorgenomen vorming van het Participatiebedrijf Kempenplus. We noemen hier de presentatie aan de raadsleden op 23 mei 2018, waar ondermeer het bedrijfsplan en de te wijzigen GR WVK behandeld zijn. In de vergadering van 28 februari 2019 heeft de gemeenteraad van Bergeijk ingestemd met de vorming van het Participatiebedrijf; in het betreffende raadsvoorstel zijn alle financiële consequenties bijeen gebracht en toegelicht [19].

Dit ambivalente beeld zien we terug in de antwoorden, die de fracties geven op onze enquête per e-mail. De antwoorden op de eerste vraag (heeft u voldoende informatie?) zijn eensluidend en laten zich daarom kort samenvatten: we krijgen wel veel informatie, maar het is lastig om ons daarmee een goed overzicht te vormen. Suggesties om dat te verbeteren worden ook gedaan: werk met een paar Prestatie Indicatoren (aantal geplaatsten, geldstromen), geef een overzicht op één A4-tje met een kleurindicatie per onderdeel om de voortgang aan te geven, koppel regelmatig terug vanuit het nieuwe Participatiebedrijf. We merken hier op dat de Jaarrekeningen van de ISD nu al in hoge mate voorzien in deze suggesties.

Unaniem zijn de raadsleden in hun positieve reactie op de vraag of men vertrouwen heeft in de fusie tussen ISD en WVK. Er worden nog wel aandachtspunten genoemd: hoe zal het gaan met mensen die niet de capaciteiten hebben om met enige kans op succes deel te nemen aan de trainingen? Is de privacy van cliënten gewaarborgd? En komt de personele invulling van het ISD-deel op tijd rond?

De raadsleden reageren wisselend op de kwestie of aan weigerachtige cliënten sancties opgelegd dienen te worden. De standpunten variëren van: liever stimuleren dan sanctioneren, via: in sommige gevallen kan het effectiever zijn die doelstelling van 100% op te geven en alle energie te richten op cliënten die wèl mee willen werken, tot: dat is de logische consequentie.

Over de laatste vraag is iedereen het eens: ook na de vorming van de GR Kempenplus is de gemeenteraad verantwoordelijk voor het participatiebeleid. Er worden nog nuanceringen aangebracht: samen met de andere gemeenteraden, samen met het College (uitvoering).

6. Conclusies

1. Terugblik: uitvoering Visie Participatiewet

Eén van de meetbare doelstellingen van de Visie Participatiewet uit 2015 is dat 80% van de Wwb-klienten in 2018 in een participatietraject zal zitten. In 2015 is dat nog 58%. In Grafiek 1 is af te lezen dat Bergeijk dat doel heeft bereikt: 120 van de 144 cliënten (= 83%) zitten in een traject. Bovendien beluisteren we in de contacten met vertegenwoordigers van cliëntenraden en ondernemers een hoge mate van tevredenheid over ISD de Kempen, de dienst die de instroom naar trajecten moet realiseren. Terugkijkend mag dus geconcludeerd worden dat het gevoerde participatiebeleid effectief is geweest.

2. Vooruitblik: het nieuwe participatiebedrijf Kempenplus

Zoals in Hoofdstuk 2 is beschreven, hebben rond 2016 de Kempengemeenten de noodzaak gevoeld om hun participatiebeleid aan te passen, vooral als gevolg van de afsluiting van de Wsw. Die aanpassing wordt gekenmerkt door het toewerken naar een fusie tussen het WVK-bedrijf en het W&I-deel van de ISD. Tegelijkertijd wordt de doelstelling nog ambitieuzer: in 2019 moet 100% van de doelgroep in een traject zitten. Die fusie is per 1 juli 2019 een feit. Uit gesprekken met medewerkers leiden we af dat de bijbehorende werkwijze al vóór deze datum grotendeels geïmplementeerd is.

Opvallend en veelzeggend: zoals in paragraaf 4.2 al is opgemerkt, hebben we in de interviews enkel positieve geluiden over het nieuwe participatiebedrijf kunnen optekenen. Van leidinggevenden tot klantmanagers wordt met enthousiasme en vanuit een hoge mate van betrokkenheid gesproken over de aanpak. Evenzo spreken alle vertegenwoordigers van ondernemers en cliënten met wie we gesproken hebben hun vertrouwen uit in het nieuwe Kempenplus.

Dat positieve beeld moet zijn grond hebben in de gekozen werkwijze, zoals schematisch weergegeven op pag. 63 van het Bedrijfsplan Participatiebedrijf [12] en zoals grof geschetst in paragraaf 4.2 van dit rapport. Alle cruciale schakels in het traject om mensen met een beperking kansrijk naar werk te begeleiden zijn daarin stevig ingevuld. We noemen de uitgebreide database van alle in beeld zijnde klanten, de per gemeente actieve consultants en de starttraining TalentPlus. Deze aanpak is feitelijk een vervolg op en een verdere verbetering van wat hier al in praktijk werd gebracht door de afzonderlijke fusiepartners van Kempenplus. Daarmee is de nieuwe werkwijze al geleidelijk aan grotendeels vóór de fusiedatum van 1 juli 2019 ingevoerd. Het is dus maar de vraag of de aanvankelijke doelstelling uit de Visie Participatiewet (80% in traject in 2018) ook gehaald zou zijn als er in 2016 niet besloten was om beleidsmatig een tandje bij te zetten.

Of de aangescherpte doelstelling van 100% in traject in 2019 ook gehaald zal worden staat nog te bezien. De curven in Grafiek 1 laten voor 2018 een wat achterblijvende realisatie zien t.o.v. deze doelstelling. De Jaarrekening ISD 2018 vermeldt dat het ondanks de bloeiende economie lastig blijft om voor een kern van moeilijk plaatsbare personen een geschikt traject te vinden. Naarmate het beleid voor de andere klanten meer succes heeft, zal het relatieve aandeel van die overblijvende groep stijgen.

3. Is 100% in beeld?

De tabel in Hoofdstuk 3 (p.10) laat zien dat maar een deel van alle uitkeringsgerechtigden onder het participatiebeleid valt. Wie onder de CAO van de Wsw valt of een uitkering van het UWV ontvangt (WW, WIA, Wajong) valt er niet onder. Deze personen zijn bekend bij andere instanties dan de gemeente. Maar er zijn grensgebieden, waar zich toch mogelijke klanten van het participatiebeleid kunnen bevinden. In dit onderzoek hebben we er enkele geïdentificeerd.

- Nuggers: zij zijn niet in beeld, maar het beleid is om ze wel te helpen naar werk indien zij zich melden. Dat is een heel diverse groep. Naast de eerder genoemde exemplarische vrouw (of man!) van de tandarts kan het ook gaan om een gehandicapte met een loonwaarde van 50%, die samenwoont met een partner met eigen inkomen. Of om een jongere met een beperking, die niet meer wordt toegelaten tot de Wajong maar nog thuis woont. Of om iemand met een arbeidshandicap, die een partner heeft met een inkomen boven de bijstandsnorm of die een eigen vermogen heeft, bijvoorbeeld door een flinke overwaarde op de eigen woning.
- Oud-leerlingen van het praktijkonderwijs, die na hun 21ste werkeloos worden. Ze hebben tot hun 27ste meestal geen recht op een uitkering, bijv. omdat ze nog bij hun ouders wonen. Hun kansen op toetreding tot de arbeidsmarkt worden er niet groter op door te wachten tot ze wel recht op een uitkering hebben.
- Wajong: jongeren, die volledig en blijvend arbeidsongeschikt zijn, krijgen een uitkering van het UWV. Zij horen daarom niet tot de doelgroep van het participatiebeleid. Maar iemands omstandigheden kunnen veranderen, de situatie hoeft niet altijd zo uitzichtloos te blijven. Zolang een Wajonger echter bij het Participatiebedrijf buiten beeld is, blijven zijn of haar kansen op werk vrijwel nihil.
- Wie volledig arbeidsongeschikt is blijft altijd in de bijstand (kan via geen enkele regeling werken). Toch klonk in diverse interviews de intentie door om die mensen ook te laten participeren: dat kost weinig extra geld, terwijl het maatschappelijk zeker iets oplevert.

Aansluitend bij de laatste constatering: met de vorming van het nieuwe Participatiebedrijf Kempenplus ontstaat er wel een spanningsveld. Waar het WVK-bedrijf nog voor eigen risico en uit eigen vermogen mensen zonder recht op een uitkering naar werk begeleidde, kan als gevolg van de gewijzigde financieringsregels Kempenplus dat alleen nog maar doen indien de gemeenten daar geld voor over hebben (waar geen BUIG-gelden tegenover staan). Die moeten daarover dus een standpunt innemen. Dat maakt de doelgroep dus wat groter, maar daar staat tegenover dat het op de langere termijn maatschappelijk kosten kan besparen en dat op de korte termijn de krappe arbeidsmarkt nog beter bediend wordt. Toch hoeft dat niet zoveel moeite te kosten: de bedrijvencontactmanagers nemen nu ook al graag zo'n kandidaat extra mee naar een Kempische werkgever. En incidenteel wordt nu ook al LKS voor Nuggers verstrekt; het Rijk past daar (met enige vertraging) de BUIG-uitkering op aan.

Om te kunnen stellen dat 100% van de doelgroep in een traject zit moet de complete doelgroep dus bekend zijn. Wie niet in beeld is kan niet meegeteld worden. Dat is wel een uitdaging voor Kempenplus. In een van de interviews is het werken aan een grotere bekendheid als een oplossingsrichting genoemd.

4. Garantiebanen en beschutte werkplekken

De gemeente Bergeijk heeft momenteel 3 garantiebanen in de eigen organisatie ingevuld en voldoet daarmee aan de taakstelling voor 2018. Dat geldt niet voor het aantal gerealiseerde beschutte werkplekken: daarvan heeft de gemeente er 2 gecreëerd, terwijl de taakstelling voor 2019 op 5 ligt. Deze

werkplekken moeten deels compensatie bieden voor het afsluiten van de instroom naar de Wsw. Uit de interviews met medewerkers van Kempenplus komt naar voren dat aan zulke plekken ook behoefte is. De gemeente ervaart de indicatiestelling van potentiële kandidaten voor zo'n werkplek door het UWV echter als een moeizaam en traag proces. Mogelijk biedt de in de Kamerbrieven [14 en 17] aangekondigde verruiming op dit punt binnenkort enig soelaas.

5. Sancties?

Als de ambitie is om 100% van de doelgroep in een traject naar werk te plaatsen, dan impliceert dat ook dat het onvermijdelijk is dat er sancties opgelegd worden aan wie niet meewerkt. Het Ministerie van SZW werkt aan een wetswijziging, waarmee een korting op de BUIG-gelden doorgevoerd kan worden om zo gemeenten te dwingen sancties op te leggen, bijv. aan cliënten die niet willen voldoen aan de taaleis. De Bergeijkse raadsfracties blijken hierover verdeeld. Het Participatiebedrijf is dat niet: alle medewerkers die we hiernaar gevraagd hebben vinden dat korten op de uitkering het logisch gevolg moet zijn van een weigerachtige opstelling van een cliënt, zij het wel pas als laatste middel. Kempenplus heeft 1 fte in dienst voor het opleggen van sancties, wat in de praktijk ook gebeurt .

Om een niet denkbeeldige casus te schetsen: als een klant qua tijd of inzet onvoldoende deelneemt aan de startcursus van TalentPlus, dan is het na de moeite, die de klantmanagers bij de intake en het uitstippelen van een geschikt traject zich getroost hebben, toch moeilijk in te zien dat dit voor de betreffende klant geen consequenties zou hebben. Voorkom ook het mogelijk nadelige effect op andere klanten: slecht voorbeeld kan anders navolging krijgen. Maar denk ook aan de motivatie van de klantmanagers als die zien dat 'spijbelaars' ermee weggelaten worden. We komen tot een genuanceerde conclusie: het kunnen opleggen van sancties hoort als uiteindelijke maatregel bij de ambitieuze doel om 100% van de doelgroep in een traject te hebben, maar sanctiebeleid is ook een kwestie van maatwerk.

6. Informatie aan de gemeenteraad

Er is veel informatie over het participatiebeleid beschikbaar: we noemen hier de Jaarverslagen van de ISD, het Beleidsplan Kempenplus en de database van ISD/Kempenplus. Alleen: die gegevens bereiken de raad niet of maar ten dele. Zo werden de Jaarrekeningen van ISD de Kempen aan de bestuurders van de GRSK gerapporteerd. De overzichtelijke en informatieve tabellen uit deze jaaroverzichten worden gecondenseerd in enkele alinea's tekst opgenomen in de Jaarstukken van Bergeijk onder het taakveld Sociaal Domein. Het verklaart wel het algemene gevoel bij de raadsfracties dat men geen goed overzicht heeft. Dit is zacht gezegd wel een aandachtspunt: ook na de fusie is de gemeenteraad nog steeds verantwoordelijk voor het participatiebeleid. Uit de enquête blijkt dat alle raadsfracties zich dit terdege bewust zijn. Gezien het maatschappelijk en financieel zeer succesvolle beleid van de GR WVK heeft de gemeenteraad in het verleden weinig reden gehad om dat bij te sturen. Hopelijk zal het nieuwe Kempenplus evenzeer een zo optimaal mogelijk participatiebeleid weten te voeren. De vier gemeenteraden moeten het dan wel eens zijn over dat beleid (bijv. over Nuggers), terwijl bijsturen alleen indirect mogelijk is: via de portefeuillehouder in het bestuur van de GR Kempenplus of via het formuleren van een bedenking bij de begroting van de GR. Dat vereist minimaal dat de gemeenteraad de voortgang van dat beleid goed moet kunnen volgen en dus doorlopend goed geïnformeerd dient te worden. En dat kan prima, want alle daartoe benodigde gegevens zijn voorhanden.

7. Aanbevelingen

1. Verbeter de informatie aan de raad

Ook al wordt het participatiebeleid door de GR Kempenplus uitgevoerd, de gemeenteraad blijft verantwoordelijk voor dat beleid. Dat vereist tenminste dat de raad adequaat geïnformeerd wordt. Gezien de reacties van de raadsfracties bevelen we de betrokken bestuurders aan dat te verbeteren. Er is behoefte aan een overzichtelijke terugkoppeling, wat vaker dan de beknopte samenvatting in de Jaarrekening.

We doen daartoe enkele suggesties:

- ✓ De in paragraaf 4.2 beschreven databank bevat een schat aan informatie. Daaruit zijn voor Bergeijkse cliënten vrij makkelijk cijfers te halen over de leeftijdverdeling, de verblijfsduur in een traject, de instroom en de uitstroom, de fractie die naar werk uitstroomt, etc.. Een werkgroep van raadsleden zou in overleg met de betreffende medewerker van Kempenplus zo'n set van indicatoren kunnen opstellen, waarmee dan een voor Bergeijk specifieke monitor verkregen is. Aan de hand daarvan kan de raad het resultaat van het participatiebeleid in de loop van de tijd (bijv. halfjaarlijks) volgen. Zo'n systematiek past ook prima in de evaluatie, die onder punt 11 van het raadsbesluit van 28 februari 2019 over de vorming van de GR Kempenplus is afgesproken.
- ✓ Een andere monitor is het tweejaarlijkse cliëntervaringsonderzoek, dat volgens schema in de loop van dit jaar weer uitgevoerd moet worden. Door de uitkomsten daarvan te vergelijken met die van 2017 [9] kan al een eerste indruk verkregen worden van hoe de nieuwe werkwijze (die immers deels al vóór de fusiedatum is ingevoerd) gewaardeerd wordt.
- ✓ Maak binnenkort gebruik van het aanbod om op werkbezoek te gaan bij Kempenplus. Voor het bredere beeld zou daarbij ook informatie over extern geplaatste cliënten gepresenteerd dienen te worden, bijv. aan de hand van enkele casussen.

2. Wees alert op blinde vlekken

In conclusie 3 is uiteengezet dat het denkbaar is dat mensen wél tot de doelgroep behoren, maar toch niet in beeld zijn. Dat vereist bijzondere aandacht (Nuggers) en soms een aanpassing van de werkwijze (oud-leerlingen praktijkscholen). Hierbij heeft de gemeenteraad ook een taak: het is van belang dat de vier deelnemende gemeenten aan de GR Kempenplus het eens zijn en blijven over de mate waarin en de wijze waarop eventuele extra middelen ingezet worden om ook Nuggers in een traject op te nemen.

Ook hier een paar suggesties:

- ✓ Laat Kempenplus met de Praktijkscholen een handelwijze afspreken, waardoor de ex-leerlingen in beeld blijven nadat de twee jaar, waarin de scholen hen nog volgen, verstreken zijn.
- ✓ Als het Participatiebedrijf Kempenplus hen niet kent, blijven mogelijke kansen voor Wajongers onbenut. De bestuurders van Kempenplus kunnen in overleg treden met het UWV om te zien in hoeverre - met inachtneming van de privacy - het doorspelen van gegevens dit kan doorbreken.

3. En bevorder de zichtbaarheid

De tegenhanger van aanbeveling 2 is dat de uitvoeringsorganisatie zelf goed zichtbaar en makkelijk te vinden is voor wie op zoek is naar werk of maatschappelijke participatie.

Ideeën, die ook al in de gesprekken met medewerkers van Kempenplus zijn geopperd:

- ✓ De start van Kempenplus is een goed aanknopingspunt om publicitair de bekendheid uit te bouwen.
- ✓ Nu de klantmanagers per gemeente ingezet worden, zal hun zichtbaarheid vergroot kunnen worden door ze een vast spreekuur in het gemeentehuis te laten houden.

4. Voldoe aan de taakstelling voor beschut werken

De gemeente ervaart als probleem dat het UWV zeer streng is bij het indiceren van mensen voor beschut werk. Vooruitlopend op de aangekondigde verruiming van de regels [14] bevelen we aan in overleg te treden met het UWV om te bezien hoe Bergeijk haar quotum voor het aantal beschutte werkplekken voor 2019 kan realiseren.

- ✓ Misschien is het leerzaam zich te oriënteren bij gemeenten, die er wèl in geslaagd zijn aan hun quotum te voldoen [18].

8. Bestuurlijke reactie

Voor : Rekenkamercommissie Bergeijk

Van : College van BenW Bergeijk

Datum : Vrijdag 30 augustus 2019

Onderwerp : concept-Bestuurlijke reactie op Rapport Uitvoering Participatiebeleid "Iedereen in beeld?"

Beste rekenkamercommissie,

Namens het college van Bergeijk hartelijk dank voor uw duidelijke en constructieve rapport Uitvoering Participatiebeleid "Iedereen in beeld?" Wij zijn blij met uw conclusie dat het gevoerde participatiebeleid effectief is geweest en dat de verwachtingen van ons nieuwe Participatiebedrijf KempenPlus breed positief zijn.

Wij kunnen ons vinden in uw conclusies.

Met betrekking tot uw aanbevelingen willen wij de volgende opmerkingen plaatsen/aanvulling doen:

Ad 1. Verbeter de informatie aan de raad.

Wij onderschrijven uw aanbeveling dat de raad goed geïnformeerd moet worden geheel. We willen niet alleen het prestatieniveau meten, maar uw raad ook in staat stellen om te bezien of de afgesproken resultaten daadwerkelijk bijdragen aan de door uw raden gestelde beleidsdoelen.

Monitoring

Reactie: Hartelijk dank voor uw aanbod om mee te denken over de door u gewenste sturingsinformatie. In het implementatieplan is daar reeds het volgende over gezegd:

"Naast het monitoren of de afgesproken resultaten daadwerkelijk worden gehaald moet ook worden bezien of de afgesproken resultaten daadwerkelijk bijdragen aan het realiseren van de beleidsdoelen. De uitvoeringspraktijk van het sociale domein in Nederland heeft laten zien dat de veronderstelde effectiviteit van ingezet beleid (bijvoorbeeld op het terrein van re-integratie) in de praktijk lang niet altijd wordt gerealiseerd. Dit maakt het noodzakelijk om nog meer dan voorheen aandacht te besteden aan het vastleggen en evalueren van de resultaten. Wat zijn de beleidsdoelen en wat is de toegevoegde waarde van de inzet van mensen en middelen in de praktijk van de uitvoering? **Om die reden zet de nieuwe organisatie extra energie op de verdere (door-)ontwikkeling van een continu proces van evaluatie van de uitvoering in relatie tot met de gemeenten afgesproken doelen.** Daarbij wordt niet alleen het afgesproken prestatieniveau gemeten, maar ook de effectiviteit in relatie tot het afgesproken beleid onderzocht."

Wij stellen dan ook voor dat Kempenplus in samenwerking met de ambtelijke werkgroep een voorstel doet voor de te leveren sturingsinformatie met uniforme indicatoren. Wij hechten eraan dat deze voor de vier Kempengemeenten gelijk is.

Raadsinformatie

Reactie: De raad heeft ingestemd met het Reglement overlegstructuur Participatiebedrijf:

Wij stellen voor om deze overlegstructuur eerst uit te voeren en te toetsen en op basis daarvan te bekijken of deze voldoet.

Tweejaarlijks cliënt ervaringsonderzoek

Reactie: Het cliënt ervaringsonderzoek zal structureel met u gedeeld worden, in de komende verslagen zullen altijd resultaatvergelijkingen worden gemaakt met voorgaande jaren.

Bezoek Kempenplus

Reactie: Een bezoek aan KempenPlus wordt van harte aanbevolen, tijdens en dergelijk bezoek zal ook de gewenste informatie worden verstrekt.

Ad 2. Wees alert op blinde vlekken.

Afspraken met Praktijkscholen over handelswijze om afgestudeerde leerlingen niet tussen het wal en schip te laten vallen (ook na verplichte 2 jaar).

Reactie: Wij geven aan KempenPlus mee, om dit nadrukkelijk in hun casuïstiek overleg met de Praktijkscholen en Voortgezet Speciaal Onderwijs mee te nemen.

Afspraken met UWV over mogelijkheden Wajongers

UWV kan in overleg met Kempenplus Wajongers aandragen die mogelijk toch arbeidsmogelijkheden hebben. Dit vraagt om een intensief overleg tussen accountmanagers en UWV.

Reactie: Het UWV maakt deel uit van het netwerk van KempenPlus, waar het UWV kansen ziet voor de in hun bestand aanwezige Wajongers zullen deze meegenomen worden.

Ad 3. Bevorder zichtbaarheid

Bekendheid Kempenplus vergroten bij opstart

Hierin is voorzien door:

- uitbrengen magazine
- posters en kennismakingsgesprekken lokale teams
- interviews en krantenartikelen
- laagdrempelige lokale inloop

Reactie: Kempenplus voorziet al in de bovengenoemde communicatiemiddelen en werkt continu aan de vergroting van haar naamsbekendheid. Wij zullen voorstellen om een Webinar voor ondernemers te organiseren ter vergroting van de naamsbekendheid van KempenPlus.

Spreekuur Werk- en participatiecoach in gemeentehuis

Het belang van het organiseren van een vast spreekuur voor Werk en participatiecoaches in het gemeentehuis wordt onderschreven, niet alleen vanwege de laagdrempeligheid, maar ook omdat de Werk en participatiecoaches dan makkelijk in contact blijven met de Wmo en jeugdmedewerkers die ook in het gemeentehuis zitting hebben.

Reactie: Op dit moment wordt er aan gewerkt om dit spreekuur praktisch mogelijk te maken.

Ad 4. Voldoe aan taakstelling beschut werk

Reactie: de taakstelling beschut werk voor Bergeijk is 5 werkplekken (2019). Medio 2019 zijn hiervan 3 gerealiseerd. KempenPlus spant zich in om de taakstelling te halen.

We zullen ook bij andere gemeenten te rade gaan die de taakstelling al hebben gehaald.

Aanvulling

1. In hoofdstuk 5, Wat vindt men ervan? Cliënten, geeft u aan dat het moeilijk kan zijn om het principe van één regisseur vast te houden.

Reactie: Om dit principe te ondersteunen wordt er gewerkt aan afspraken rond proces- en casusregie in overleg met de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening van de GRSK en 3D benadering

2. Sanctiebeleid:

Reactie: We zullen met de andere Kempengemeenten bezien of sanctiebeleid nadere aanpassing behoeft.

Tot slot hebben we enkele opmerkingen:

- Op pag 7 staat dat de gemeente een incidentele uitkering uit de reserve van de WVK krijgt van €3 miljoen, dit bedrag staat nog niet vast. De hoogte ervan wordt vastgesteld na de vaststelling van de halfjaarresultaten van de oud-WVK en overige door het bestuur geaccordeerde uitgaven uit de reserves.
- Op pag 10 staat DSW dit moet zijn WSD
- Er staat een foutje met betrekking tot de definitie van beschut werk op blz 15. Aangegeven wordt dat arbeidsgehandicapten met een loonwaarde van minder dan 30% recht hebben op beschut werk. Mensen met een zodanig lage loonwaarde komen echter alleen in aanmerking voor (arbeidsmatige) dagbesteding (zie ook je tabel op blz 10). De hoogte van de loonwaarde is geen criterium om te bepalen of iemand tot de doelgroep beschut werk behoort.

Tot de doelgroep beschut werk behoren mensen met arbeidsvermogen die (nog) niet in een reguliere baan kunnen werken, ook niet met extra begeleiding en ondersteuning. Zij hebben uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden/mogelijkheden tot arbeidsparticipatie. Het gaat om mensen die een zodanig hoge mate van (structurele) begeleiding of aanpassing van de werkplek nodig hebben, dat niet van een werkgever mag worden verwacht dat hij/zij deze mensen in dienst neemt, ook niet met extra voorzieningen van gemeente of UWV. (Dit laat onverlet dat er wel werkgevers zijn die mensen in beschut werk aannemen).

Met vriendelijke groet,

De secretaris van Bergeijk,

H.A.J. Loos

Bijlage 1: Geraadpleegde bronnen

1. 04-03-2014 Beleidskader Samenhang Sociaal Domein 'Krachten bundelen waar nodig' 2015-2019
2. 02-03-2015 Visie Participatiewet van de vier Kempengemeenten 2015-2018
3. 30-06-2015 Re-integratieverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015
4. Dec-2015 Oplegvel Bestuursopdracht Uitvoering Participatiewet in de Kempen
5. Feb-2016 Jaarrekening ISD de Kempen 2015
6. 21-04-2016 Raadsvoorstel Bestuursopdracht Uitvoering Participatiewet in de Kempen
7. 18-05-2016 Evaluatienota Ontwikkelingen Sociaal Domein
8. 12-06-2017 RIB Tussenevaluatie Visienota Participatie 2015-2018
9. 15-03-2017 Cliëntervaringsonderzoek Participatiewet prestatie 2017 (MAGIS/ISD)
10. Jun-2017 Jaarrekening ISD de Kempen 2016
11. Mei-2018 Jaarrekening ISD de Kempen 2017
12. 25-05-2018 Bedrijfsplan Participatiebedrijf 'iedereen werkt mee'
13. 25-05-2018 Bijlagen bij Bedrijfsplan Participatiebedrijf
14. 07-09-2018 Kamerbrief 2018-0000151048 van Staatssecretaris T. van Ark, Ministerie SZW
15. Sep-2018 Tweede Marap ISD de Kempen 2018
16. 22-10-2018 Servicebericht ISD de Kempen
17. 20-11-2018 Kamerbrief 2018-0000186021 van Staatssecretaris T. van Ark, Ministerie SZW
18. 21-11-2018 Landkaart van de Participatiewet (Berenschot)
19. 28-2-2019 Raadsbesluit vorming Participatiebedrijf Kempenplus
20. Apr-2019 Gemeentelijke monitor Sociaal Domein W&I 2018 (VNG-WSJG)
21. Mei-2019 Dashboard WSJG (<https://www.waarstaatjegemeente.nl/>)
22. Mei-2019 Jaarrekening ISD de Kempen 2018

Bijlage 2: Gesproken met

Stef Luijten	Wethouder Bergeijk
Wim Wouters	Gemeentesecretaris Bergeijk
Marjon Jacobs	Beleidsadviseur Sociaal Domein Bergeijk
Wim Schreuders	Interim directeur WVK
François Baudoin	Directeur Participatiebedrijf Kempenplus
Marco Boone	Beleidsmedewerker ISD de Kempen
Rian Doggen	Afdelingshoofd Werk & Inkomen ISD de Kempen
Luuk Smits	Consulent Inkomen ISD de Kempen voor Bergeijk
Karima Akloud	Consulent Werk en Participatie ISD de Kempen voor Bergeijk
Fons van Hove	Beheerder Aquinohuis
Josina van Wingerden	Interim Manager Bedrijfsvoering ISD de Kempen
Jeroen Wissink	Bedrijvencontact ISD de Kempen
Jan Karel Jobse	Directeur Wsw-bedrijf De Risse
Ab Czech	Voorzitter Adviesraad SD de Kempen
Cor van Baalen	Voorzitter Cliëntenplatform ISD de Kempen
Jan Burgmans	Voorzitter BOC
Roland Vereijken	Voorzitter POB
Hans van den Dungen	Voorzitter KOP
Mirjam Broeders	Wij WEsterhoven, werkgroep Wij Werken
Yvonne Bax	Bax Metaal Bergeijk
Bouke van Grootel	Coördinator Uitstroom Praktijkschool Pius X Bladel